

KOMPETENCIÁK ÉS TEVÉKENYSÉGEK A SÜRGŐSSÉGBEN NEMZETKÖZI SZINTEN

Betlehem József prof. dr.
intézetigazgató

Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
Sürgősségi Ellátási és Egészségpedagógiai Intézet

*A Mentőápolók Kompetenciái a Sürgősségi Ellátásban Szakkonferencia és Kerekasztal
Budapest, 2018. október 26.*

ELMÉLKEDJÜNK A FOGALMI KERETEKRŐL

KOMPETENCIA – HATÁSKÖR – ILLETÉKESSÉG – TEVÉKENYSÉGI KÖR

Szinonimák vagy sem?

Mit mondanak ezek a fogalmak az átlagos műveltségű embernek, a szakmát művelőnek és az egészségügyi vezetőknek?

Sokféle definíció létezik, például:

Teljesítmény menedzsment szempontjából

Szakképzési követelmények szempontjából

• • • •

Felfogásunk szerint a kompetencia tartalmazza a képességeket és a készségeket, valamint ezek implementálásának, használatának képességét a mindennapi munka során

MILYEN TUDOMÁNYRENDSZERBEN DEFINIÁLJUK?

- *pedagógiai*
- *jogi (munkajogi, egészségügyi jogi)*

KÉPZÉS VILÁGA VAGY A MUNKA VILÁGA SZÁMÁRA?

UGYANAKKOR EBBEN A SZEMLÉLETBEN IS SZÜKSÉGES A PARADIGMAVÁLTÁS!

- Szakítás korábbi szokásrendszerekkel és a munkakörörről, szerepekről alkotott hitekkel, sztereotípiákkal! (Ki mit szokott általában csinálni?)
- Szakmai és jogi értelemben új definíciók kellenek a XXI. században
- Bizonyított eredmények, eljárások és új technológiák beépítése és beépülése szerves fejlődés révén a munkakörökbe (evolúció – revolúció)
- Kliens elvárások változása a nyújtott szolgáltatással szemben változik (informált vagy félig informált)

A PRE-HOSPITÁLIS SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS SZEMLÉLETE

- Hyperacut állapotok (1 óra) kezelése alapvető jelentőséggel bír
 - Irreverzibilis patológiai következmények megelőzése
 - Másodlagos sérülések elkerülése okán
- A pre-hospitális ellátás nem csak klinikai orvostudományból áll, hanem
 - Logisztikából (környezeti tényezők, veszélyes helyzetek kezelése)
 - Mentéstechnikából
 - Helyszín kezelési képességekből (helyzetfelismerés és kezelés különösen tömeges kárhelyek esetén)

THE LANCET

SERIES | EXTREME MEDICINE | VOLUME 386, ISSUE 10012, P2526-2534, DECEMBER 19, 2015

Pre-hospital emergency medicine

Dr Mark H Wilson, FRCS · Karel Habig, MBBS · Christopher Wright, FCEM · Amy Hughes, MCEM · Gareth Davies, MRCP · Christopher H E Imray, FRCS · [Show all authors](#) · et al.

Published: December 19, 2015 · DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)00985-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)00985-X) · [Check for updates](#)

A PRE-HOSPITÁLIS SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS SZEMLÉLETE

- Hyperacut állapotok (1 óra) kezelése alapvető jelentőséggel bír
 - Irreverzibilis patológiai következmények megelőzése
 - Másodlagos sérülések elkerülése okán
- A pre-hospitális ellátás nem csak klinikai nyitástudományból áll, hanem
 - Logisztikából (környezeti tényezők, veszélyes helyzetek kezelése)
 - Mentéstechnikából
 - Helyszín kezelési képességekből (helyzetfelismerés és kezelés különösen tömeges kárhelyek esetén)

EZT PERSZE EDDIG IS TUDTUK, DE (LANCET 2015)

THE LANCET

SERIES | EXTREME MEDICINE | VOLUME 386, ISSUE 10012, P2526-2534, DECEMBER 19, 2015

Pre-hospital emergency medicine

Dr Mark H Wilson, FRCS · Karel Habig, MBBS · Christopher Wright, FCEM · Amy Hughes, MCEM · Gareth Davies, MRCP · Christopher H E Imray, FRCS · [Show all authors](#) · et al.

Published: December 19, 2015 · DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)00985-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)00985-X) · [Check for updates](#)

MIRE KELL A SÜRGŐSSÉGI MUNKAKÖRÖKBEN DOLGOZÓKAT KÉPESSÉ TENNI?

Az előbb említettekre, azonban mivel magas kockázatú ellátásról szól, ezért

- Nem mindenkit alkalmazhatunk mindenre, ugyanis **CSAPATMUNKÁ**-ról van szó, (egymáshoz illesztett különböző szintű munkakörökről és szerepekről)
 - Összetett feladatokról eltérő „kompetenciák” birtokában (**tudás, képesség**, személyiség jellemzők)
 - Összehangolt és illeszkedő egészségügyi tevékenységek végrehajtásról
 - Precíz (evidenciákon alapuló) szabálykövetésről (irányelv, protokoll)
 - Meglévő tapasztalatok kamatoztatásáról és gyarapításáról
 - Világos közös nyelvről, átlátható szakmai kommunikációról
 - Folyamatszempléletről (betegút menedzsment) a sürgősségi ellátásban
 - Betegbiztonság szem előtt tartásáról

MIRE IS KÉSZÍTSÜK FEL A SZAKEMBEREKET A KÉPZÉSBEN?

- A tevékenységekre...
- Milyen tevékenységekre?
- **Az ideáltipikusra vagy az adott ország egészségügyi munkáltatója által elvártra?**

UGYANIS

- **az egészségügyi tevékenység gyakorlásának országonként eltérő szabályai vannak**
 - **Az előírt szakmai végzettségen és szakképesítésen túl**
 - Megfelelő egészségi állapot
 - Büntetlen előélet
 - Kötelező kamarai (köztestületi), vagy szakmai szervezeti tagság
 - Nyilvántartásba vételi kötelezettség (alap és működési)
 - Bizonyos önálló tevékenységhez meghatározott feltételek (elméleti képzés, gyakorlat) teljesítése (CME)
 - Munkáltató által előírt belépési és/vagy folyamatos belső képzési és vizsgarendszer
 - etc

TEHÁT,...

az **ideáltipikus végzettségű egészségügyi szakemberre** nem biztos, hogy minden munkáltató igényt tart az ellátórendszerben, hiszen

- nem biztos, hogy képes a szakmai végzettségnek megfelelő teljes körű munkafeltételek biztosára
- Az ellátási profilja szűkebb, mint a szakképzettséggel elvégezhető feladatok
- Nem tud annyit fizetni...
- A szervezeti és munkakultúra nem teszi lehetővé
- Belső szabályozások gátolják
- Hiányzik a vezetői nyitottság a változásra, motivációs rendszerek
- Hiányzik a kliens-centrikusság és a minőség szemlélet
-

EZZEL EGYÜTT FOGLALKOZNAK A PRE-HOSPITALIS ELLÁTÁSBAN DOLGOZÓK HELYZETÉVEL

Emergency Nurse

Decision Support Events

Newsroom | Evidence and Practice | Features | Opinion | Careers

FEATURE « PREVIOUS NEXT »

Nurses who work in the ambulance service

Ruth Williams Freelance writer

Ruth Williams concludes a two-part article on urgent care staff who work alongside paramedics by presenting the accounts of five practitioners who have changed career

This article provides five case studies to illustrate the increasing involvement of nurses in ambulance services in England and Wales, and how their work complements that of their paramedic colleagues to improve care delivery.

Emergency Nurse. 20, 2,14-17. doi: 10.7748/en2012.05.20.2.14.c9102

MÉG DOKTORI ÉRTEKEZÉS IS SZÜLETIK BELŐLE

From DEPARTMENT OF CLINICAL SCIENCE AND
EDUCATION, SÖDERSJUKHUSET
Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden

WHAT AN AMBULANCE NURSE NEEDS TO KNOW; FROM EDUCATIONAL CONTENT TO CRITICAL INCIDENTS

Helena Sjölin

**Karolinska
Institutet**

Stockholm 2016

ÖSSZEGZÉS – MIK LEHETNEK AZ ELVÁRÁSOK?

- A **gyakorlati életben** az egyén által magabiztosan és egy határig (kompetencia határ) rugalmasan, de átlátható szakmai szabályok mentén használható **tevékenységek végzésére** történő felkészítés
- Az **adott ország és intézmények jogrendszeréhez** is illeszthető, szintezett sürgősségi (pre-hospitalis és hospitalis) képzés
- Az adott szakmával szembeni **korszerű tudományos elvárás-rendszer** kielégítő kompetenciák jelen kell legyenek a képzésben (tudás, képesség, attitűd, autonómia-felelősségvállalás)
- **A különböző szinteken képződő ideáltipikus sürgősségi szakember kompetenciáit az egészségügyi ellátórendszer a leghatékosabban kell, hogy kihasználja a pontos definiálásra váró szerepkörökben – szakmapolitikai felelősség!**

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!